ОБЩИНА ДОЛНА БАНЯ

област Софийска, ул. „Търговска“ № 134
кмет - 07120 / 21-21
e-mail: obshtinadb@abv.bg , https://dolna-banya.egov.bg/

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
ГР. ДОЛНА БАНЯ

ОБЩИНА ДОЛНА БАНЯ
Вх. № 09-08-1551 13.10. 2025 г.

ОБЩИНА ДОЛНА БАНЯ
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
Вх. № 193
от 13.10. 20.25 г.

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА
ОТ
ВЛАДИМИР ДЖАМБАЗОВ- КМЕТ НА ОБЩИНА ДОЛНА БАНЯ

ОТНОСНО: *Приемане на Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Долна баня, Софийска област.*

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,
ДАМИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

Съгласно чл. 174, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование, институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците съвместно с държавните и местните органи и структури, и доставчиците на социални услуги. В тази връзка и на основание чл. 196, ал. 1 от Закона, Областният управител организира разработването на Областна стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците въз основа на Анализ на потребностите от подкрепа във всяка община. Анализът трябва да бъде разработен от всяка община и приет от Общински съвет съгласно чл. 196, ал. 3 от ЗПУО.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 21, ал.1, т. 12 от Закона за местното самоуправление и местната администрация и във връзка с чл. 196, ал. 1 и ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование, предлагам следния

ПРОЕКТ ЗА РЕШЕНИЕ:

ПРИЕМА - Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Долна баня, Софийска област.

Приложение:

1. Проект на Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Долна баня, Софийска област.

С уважение,

ВЛАДИМИР ДЖАМБАЗОВ
Кмет на Община Долна баня

Изготвил: Катя Костадинова
Секретар на МКБППМН

Проект!

А Н А Л И З

на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Долна баня, Софийска област

(по чл. 196 на Закона за предучилищно и училищно образование и чл.5 от Наредбата за приобщаващото образование)

I. Въведение

1. Законови основания за разработване на анализа, съгласно Закона за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/.

Анализът на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на територията на община Долна баня е разработен в съответствие с изискванията на Закона за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/, Наредбата за приобщаващо образование, както и с действащото законодателство, свързано с прилагането на политики за закрила и подкрепа на децата и учениците. Той определя образованието като национален приоритет, който се обезпечава чрез прилагането на основополагащи принципи:

- равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;
- равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование;
- запазване и развитие на българската образователна традиция;
- хуманизъм и толерантност;
- съхраняване на културното многообразие и приобщаване чрез българския език;
- иновативност и ефективност в педагогическите практики и в организацията на образователния процес въз основа на научна обоснованост и прогнозиране на резултатите от иновациите;
- прозрачност на управлението и предвидимост на развитието на предучилищното и училищното образование;
- автономия за провеждане на образователни политики, самоуправление и децентрализация;
- ангажираност на държавата, общините и юридическите лица с нестопанска цел, работодателите, родителите и други заинтересовани страни, както и диалог между тях по въпросите на образованието.

В съответствие с чл. 196 от Закона за предучилищното и училищното образование, Областният Управител организира разработването на Областна стратегия за личностно развитие на децата и учениците въз основа на разработен Анализ на потребностите от подкрепа във всяка община на територията на областта и приет от Общинския съвет.

2. Цел и обхват на документа.

Основната цел на Анализа е определяне на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на територията на община Долна баня. Законът за предучилищното и училищното образование регламентира приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование и въвежда осигуряването на условия за предоставяне на подкрепа /обща и допълнителна/ за личностно развитие на децата.

Подкрепата за личностно развитие в системата на предучилищното и училищното образование, осъществявана от образователните институции /детски градини, училища, центрове за подкрепа на личностното развитие, специализираните обслужващи звена/ се основава на самостоятелно разработени и прилагани политики, чиито основни принципи са:

- изграждане на позитивен организационен климат чрез създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост към всички участници в образователния процес;
- утвърждаване на позитивна дисциплина, върху основата на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите, превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях;
- развитие на училищната общност, съгласно идентифицираните предизвикателства, цели и дейности.

Целта на Анализа е чрез поставените задачи подкрепата за личностно развитие да се предоставя на всяко дете и ученик, като се осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им, което е в съответствие с индивидуалните им образователни потребности.

Съгласно чл. 176 на Закона за предучилищното и училищно образование (ЗПУО) подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици, и цели да осигури:

- съответствие с индивидуалните им потребности;

- подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им;
- осъществяване на подкрепата за детето и ученика най - близко до мястото, където живее и учи.

3. Методика и участници в процеса на разработване на Анализа.

При изготвяне на Анализа са използвани количествени и качествени методи за събиране на статистическа информация от институциите в община Долна баня. След получаване на статистическите данни е направена оценка, за да се открояят проблемните места и да се определят съответните потребности от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

В подготовката на този Анализ са включени представители на Общинска администрация, на СУ „Н. Рилски", на ПГ „Хр. Ботев", на ДГ „Ю. Гагарин", на социалните услуги за деца, предоставяни в общината, както и читалище „Рила-1898" със задача да разработят Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Долна баня.

II. Състояние и предизвикателства през последните три години.

1. Структура на образователната система на общината. Общинска мрежа от детски градини, училища и обслужващи звена за учебната 2025/2026г.

Община Долна баня, включваща град Долна баня и село Свети Спас, е разположена в Западна България и административно е част от Софийска област.

Тук има добре развита образователна структура и чрез политиката, която провежда общината се създават условия за осигуряване на равен достъп до детска градина, предучилищна подготовка и качествено образование за всички деца и ученици. На територията ѝ съществуват три учебни заведения: Средно училище „Неофит Рилски", Професионална гимназия „Христо Ботев" и Детска градина „Юрий Гагарин" – всички се намират на територията на административният център - град Долна баня. В момента се изгражда и нова детска градина, за да може да се обхванат всички деца в задължителна предучилищна възраст от 4 години.

2. Демографска картина и тенденции.

По данни на служба ГРАО при община Долна баня населението на общината по постоянен и настоящ адрес през последните три години е следното:

Година	Постоянен адрес	Настоящ адрес
2023г.	4697	4824
2024г.	4680	4800
Към 01.10.2025г.	4686, от които 1032 деца	4818, от които 1052 деца

Състоянието на демографските процеси е свързано с влиянието на множество фактори от икономическо, социално и здравно естество, както и засилените миграционни процеси. Възрастовата структура на населението също се влияе от промените в раждаемостта, смъртността и миграцията.

Демографската картина в община Долна баня следва тенденциите в развитието на демографията на страната като цяло. Тенденцията през последните години в община Долна баня е към сравнително запазване броя на населението.

Възрастов състав на децата по постоянен и настоящ адрес
към 01.10.2025г.

	0-4г.	5-9г.	10-14г.	15-19г.
Постоянен адрес	270	258	281	290
Настоящ адрес	268	268	280	298

По данни от служба ГРАО през 2019г. са родени 51 деца, които ще бъдат в първи клас през учебната 2026/2027г. А раждаемостта през последните три години е съответно: 59 деца през 2023г., 53 деца през 2024г., 43 деца към 01.10.2025г., което показва леко намаляване нивото на раждаемост спрямо предходните години. Що се отнася до съотношението раждаемост - смъртност може да се констатира, че е налице положителен прираст на населението на общината през последните години, макар и с малък процент.

Съотношение раждаемост – смъртност:

година	раждаемост		смъртност
	постоянен адрес	настоящ адрес	
2023г.	59	53	57
2024г.	53	49	51
Към 01.10.2025г.	43	47	34

3. Брой групи, деца, педагогически и непедагогически персонал по детски градини, изградена достъпна архитектурна среда.

На територията на община Долна баня функционира една детска градина „Юрий Гагарин", където през учебната 2025/2026г., са обхванати 210 деца в 9 групи. Педагогическият персонал е 14 броя, включително 1 директор, а непедагогическият - 15 броя.

В нея е изградена позитивна среда, осигуряваща психически, физически и емоционален комфорт на всяко дете. Това допринася за интелектуално, емоционално и личностно развитие на децата, както и подготовка за преминаване в следващия етап на обучение - в училище.

Тук няма изградена достъпна архитектурна среда, но и към момента не е необходимо изграждането ѝ. В учебното заведение се обучават 6 деца със СОП, но само едно от тях е с физически увреждания, като е предоставена възможност на майката за достъп до групата, а при необходимост и персонала подпомага качването на детето в групата.

4. Брой групи, деца, педагогически и непедагогически персонал по училища, изградена достъпна архитектурна среда.

училище	I клас		II клас		III клас		IV клас	
	паралелки	ученици	паралелки	ученици	паралелки	ученици	паралелки	ученици
СУ„Неофит Рилски“	2	28	2	41	2	45	2	52

училище	V клас		VI клас		VII клас	
	паралелки	ученици	паралелки	ученици	паралелки	ученици
СУ„Неофит Рилски“	2	33	2	43	2	41

училище	VIII клас		IX клас		X клас		XI клас		XII клас	
	парал.	ученици	парал.	ученици	парал.	ученици	парал.	ученици	парал.	ученици
СУ„Неофит Рилски“	1	26	1	25	1	19	1	18	1	16
ПГ „Христо Ботев“	1	21	1	21	1	20	1	19	1	23

В СУ „Неофит Рилски” общия брой на учениците е 387, съответно от 1 до 4 клас: 166 бр., от 5 до 7 клас: 117 бр. и от 8 до 12 клас: 104 бр., разпределени в 20 паралелки. Педагогическият персонал е общо от 44 души, в това число 1 директор и 1 заместник директор. Непедагогическият персонал е общо 12 души. В училището има и двама образователни медиатори.

В СУ „Н. Рилски“ се предлага целодневна организация на учебния ден, която се утвърждава в годините назад, а за учебната 2025/2026г. са обхванати:

Класове	Брой групи на ЦОУД	Брой ученици
I – IV клас	8	161
V-VII клас	3	68

В ПГ „Христо Ботев” учениците от 8 до 12 клас са 104 броя в дневна форма на обучение, разпределени в 5 паралелки и 58 броя в самостоятелна форма на обучение. Педагогическият персонал е общо от 13 души, в това число 1 директор. Непедагогическият персонал е общо 8 души.

Осигурен е безплатен транспорт за пътуващите ученици с училищен автобус, придружавани от дежурен учител, който пътува всеки ден по утвърден график и превозва деца до и от СУ „Н. Рилски“ и ПГ „Хр. Ботев“.

В училищата на територията на община Долна баня няма изградена достъпна архитектурна среда, но предстои доизграждане на асансьор в СУ „Н. Рилски“, в помощ на учениците с увреждания.

5. Обслужващи звена на територията на община Долна баня няма изградени.

III. Анализ на Потребностите от подкрепа за личностно развитие, осъществявана в училищата, детските градини и центрове за подкрепа за личностно развитие.

1. Деца и ученици

1.1 Брой ученици с изявени дарби, класирани на призови места в национални и международни конкурси, олимпиади и състезания

Съгласно подадени справки от учебните заведения, през учебната 2024/2025 година:

- Ученици от СУ „Н. Рилски“ са участвали в олимпиада по математика на общински и областен кръг; по БЕЛ - на общинско и областно ниво; в състезания към Съюза на българските начални учители – има 20 ученици достигнали финалния национален кръг.

- Ученичка от ПГ „Христо Ботев“ е взела участие в Националния ученически конкурс „Зелена планета 2025“, където спечели две награди – второ място в раздел „Природата – безценен дар, един за всички“ и трето място в раздел „Екообектив“.

1.2 Брой деца и ученици в риск

- По данни от отдел „Закрила на детето” - ИРМ Долна баня към Дирекция „Социално подпомагане” - Ихтиман деца и ученици в риск /чието развитие или здраве е застрашено; деца, оставени без грижа; жертви на насилие; деца с увреждания, както и такива, които са в опасност от отпадане от училище/ за последните три години на територията на община Долна баня са:

2023г.	2024г.	Към 01.10.2025г.
95 бр.	39 бр.	56 бр.

1.3 Деца и ученици със специални образователни потребности /СОП/, които се обучават интегрирано в общообразователните училища.

По данни от учебните заведения на територията на община Долна баня деца и ученици със специални образователни потребности /СОП/, които се обучават интегрирано в общообразователните училища са:

2023/2024г.	2024/2025г.	2025/2026г.
22 бр.	26 бр.	21 бр.

1.4 Ученици с множество и тежки увреждания, чието обучение в условията на общообразователните училища е неприложимо - тук се посочват ученици от помощните училища, ученици със СОП, които се обучават в индивидуална форма, тъй като увреждането не позволява дневна форма на обучение.

На територията на община Долна баня в СУ „Н. Рилски“ има 3 бр. ученици с множество и тежки увреждания, като обучението на 2 от тях в условията на общообразователните училища е неприложимо и се обучават по индивидуален учебен план в индивидуална форма на обучение.

2. Състояние и предизвикателства пред общата подкрепа за личностно развитие през 2025/2026г.

Съгласно чл. 178, ал. 1 от ЗПУО, общата подкрепа за личностно развитие включва следните компоненти и трябва да се прилага в съответните институции:

КОМПОНЕНТ	МЯСТО НА ПРОВЕЖДАНЕ
екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти	Всички институции
допълнително обучение по учебни предмети при условията на този закон	Само училища
допълнителни модули за деца, които не владеят български език	Само детски градини
допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;	Само училища
консултации по учебни предмети	Само училища
кариерно ориентиране на учениците	Само училища
занимания по интереси	Всички институции
библиотечно-информационно обслужване	Само училища
грижа за здравето	Всички институции
осигуряване на общежитие	Училища и общежития
поощряване с морални и материални награди	Всички институции
дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение	Всички институции
ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения	Всички институции
логопедична работа	Всички институции

На ниво детска градина и училище, общата подкрепа включва всички услуги, които предоставят базисни грижи за физическото, психичното и социалното благополучие, мотивиращи и развиващи интересите и дейностите на децата и учениците, и се прилагат в различна степен и в трите учебни заведения на територията на община Долна баня.

Общата подкрепа отговаря преди всичко на нуждата от превенция и навременно разпознаване на трудности в ученето при децата и учениците, както и на нуждата от разпознаване на дарбите на децата. Тук задача на учителя е да систематизира наличната информация за детето (портфолио, тест за училищна готовност, входно ниво, текущи оценки, наблюдение). В рамките на общата подкрепа учителят обобщава информацията и наблюденията си, за да организира преподаването съобразно потребностите, стиловете на учене, силните страни на децата и учениците. По този начин учителят може аргументирано и навреме да посрещне със своето преподаване първите признаци на затруднения в ученето на всяко дете, както и да отдели допълнително внимание на децата, които се развиват в конкретна област на знанието, спорта или изкуствата, така че те да разгърнат своя потенциал. Освен да планира работата в клас, като се основава на систематизирана информация, учителят целенасочено организира консултациите си, часовете по интереси, допълнителното обучение.

Общата подкрепа включва и всички онези допълнителни дейности, които помагат на децата и учениците да се развиват и учат: дейности за мотивация, допълнително обучение, превенция на психичното здраве, превенция на насилието и тормоза, училищна политика за позитивна дисциплина, кариерно консултиране, здравна грижа, асистиране и други, които се изпълняват от помагащи и допълнителни специалисти в детската градина и в училищата, както и от неспециализирания персонал.

Вид на дейността по осигуряване на обща подкрепа по учебни заведения:

В **ДГ „Ю. Гагарин”** дейности по обща подкрепа за личностно развитие, съгласно чл. 178, ал. 1 се прилагат по конкретно по:

- т. 1 - екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- т. 2 - допълнително обучение по български език и математика;
- т. 7 - занимания по интереси: провеждат се групови занимания по народни танци, футбол;
- т. 9 - грижа за здравето: кабинет с медицински специалист;
- т. 12 - извършват се дейности по превенция на насилието, съобразено с възрастта на децата;
- т. 14 - логопедична работа за деца със специални образователни потребности.

- Партньорство и взаимодействие с ЦОП, ЦРДУ, АСП, Обществен съвет.

В **СУ „Н. Рилски"** дейности по обща подкрепа за личностно развитие, съгласно чл. 178, ал. 1 се прилагат:

- по т. 1 и 2 – осъществяване на екипна работа между класен ръководител, ресурсен учител, психолог и логопед, както и допълнително обучение по учебните предмети са част от ежедневната работа на преподавателите спрямо децата и учениците;
- по т. 4 и т. 5 - има график за провеждане на консултации с учителите по учебните предмети;
- по т. 6 – провежда се кариерно ориентиране на учениците;
- по т. 7 - създадени са и групи по интереси: „БЕЛ", „Вокални групи", „Футбол", „Изобразително изкуство"; „Мажоретни танци";
- по т. 8 - в СУ „Н. Рилски" има библиотека с художествена и учебна литература, която се ползва от учители и ученици. Както и компютърни кабинети с 24 компютъра и интернет; STEM кабинети по математика и информатика, история и цивилизация и география и икономика, биология и химия, оборудвани с преносими компютри, интерактивни дъски, 3D принтер, очила за виртуална реалност, компютри с 3D добавена реалност;
- по т. 9 – в училищната сграда е обособен медицински кабинет с медицинска сестра за полагане на здравни грижи;
- по т. 11 - за учебната 2024/2025г. има 4 бр. ученици, получаващи стипендии за постигнати отлични образователни резултати; 5 бр. ученици – стипендии за ученици без родители и 10 ученици със социални стипендии. Осен това при провеждане на различни състезания, викторини се дават награди за постигнати резултати;
- Училището разполага с ресурсен кабинет, логопедичен кабинет и кабинет на психолога, с ресурсен учител, логопед и психолог;
- Партньорство и взаимодействие с ЦОП, ЦРДУ, МКБППМН, Детска педагогическа стая, Обществен съвет, Училищен парламент, образователни и здравни медиатори. Включване на родители в училищните прояви;
- Включване в проекти: НП „Заедно в изкуствата и спорта", НП „България образователни маршрути" – Модул 1 и Модул 3- „Културните институции като образователна среда", НП „Иновации в действие", Проект „Утвърждаване на интеркултурното образование чрез наука, изкуство и спорт", Проект „Училищна STEM среда", Програма „Научи се да караш ски".
- т. 12 - извършват се дейности по превенция на насилието, съобразено с възрастта на учениците.

В **ПГ „Хр. Ботев”** дейности по обща подкрепа за личностно развитие, съгласно чл. 178, ал. 1 се прилагат:

- по т. 1 и 2 – осъществяването на екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти, както и допълнително обучение по учебните предмети са част от ежедневната работа на преподавателите спрямо учениците;
- по т. 4 и т. 5 - има седмичен график за индивидуални консултации с учителите по общообразователните предмети;
- по т. 7 - създадени са три групи занимания по интереси: „Традиции и обичаи“,, „Изкуства и култура“, „Спорт“;
- по т. 8 - в ПГ „Хр. Ботев” има библиотека с над 4000 тома художествена и учебна литература, която се ползва от учители и ученици. Както и компютърен кабинет с 11 компютъра и един лаптоп, интернет; предстои да бъдат открити STEM - кабинети в направление "Природни науки“ и работилница Maker space. Планира се интегриране на обучение по физика, химия, биология, кулинарни техники и технологии, технология на кулинарната продукция.
- по т. 11 - за учебната 2024/2025 г. има 4 бр. ученици, получаващи стипендии за постигнати образователни резултати; 4 бр. ученици, получаващи стипендии за подпомагане на ученици с трайни увреждания; 6 бр. ученици– стипендии за ученици без родители; 11 бр. ученици – стипендии за подпомагане достъпа до образование и предотвратяване на отпадането; 30 бр. ученици обучавани в приоритетни специалности.

В изпълнение на чл. 178, ал. 1, т. 12 от ЗПУО дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение - детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие са длъжни да осъществяват тези дейности, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес, като видовете и съдържанието им са подчинени на общата училищна политика и се разработват самостоятелно от училищната общност (чл. 185 от ЗПУО). Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение реализира и **Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните при община Долна баня**. Създадена е практика Местната комисия да работи в тясно сътрудничество с ръководствата и педагогическия състав на учебните заведения от община Долна баня с оглед ранно предотвратяване на девиантно поведение сред подрастващите. Основно работата в училищата се осъществява от обществените възпитатели и секретарят на Местната комисия. Обществеият възпитател съдейства за корекция на асоциално/рисково поведение, работи с деца, които са в рискова семейна или приятелска среда или са застрашени от

отпадане от училище, оказва при нужда социална или възпитателна подкрепа.

Поддържа се близък контакт с училищното ръководство и се набира информация за ученици с девиантно и/или агресивно поведение и проблеми с общуването, социално занемарени деца, деца предразположени към противообществени прояви, деца живеещи в рискова среда.

Превантивната си дейност Местната комисия извършва в две основни направления: от една страна организиране на информационни кампании по различни теми като превенция на употребата на психо-активни вещества, на насилието и агресивното поведение, трафика на хора, тормоза в училище, превенция на дискриминацията и проява на толерантност, повишаване правната култура на децата и учениците; и от друга страна - пряка консултативно-възпитателна работа с децата под формата на индивидуални консултации и беседи.

3. Състояние и предизвикателства пред допълнителната подкрепа за личностно развитие през 2025/2026г.:

Същността на допълнителната подкрепа е да се осигури допълнителен и различен ресурс, а за децата, които не могат да отговорят на изискванията на учебната програма - начин за достойно преживяване за учене, научаване и участие в естествената им социална среда, съобразно техните оптимални възможности. Основна функция на допълнителната подкрепа е да отговори на различните индивидуални потребности за обучение, които изискват включване на разнообразни ресурси във и извън детската градина и училището. Те се реализират на базата на оценените образователни потребности за всяко дете и ученик с нужда от допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие, съгласно чл. 187 на ЗПУО е насочена към четири групи деца и ученици: със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания и включва:

- работа с дете и ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;

- ресурсно подпомагане.

Дейностите, които при необходимост не биха могли да се извършват самостоятелно от всяко училище, а изискват координирана общинска политика са:

- психо - социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания.

Към настоящия момент на територията на община Долна баня се прилага допълнителна подкрепа за личностно развитие както следва:

- в ДГ „Юрий Гагарин“ се осъществява допълнителна подкрепа на 6 деца от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование - София област. Осигурени са психолог, логопед и ресурсен учител.
- В СУ „Н. Рилски“ 11 деца са обхванати във форми на допълнителна подкрепа; 2 ученика са на индивидуална форма на обучение.
- вид на дейността по осигуряване на допълнителна подкрепа: ресурсно подпомагане, работа с логопед и психолог.

4. Подкрепа за личностно развитие, осъществявана в Центровете за подкрепа на личностното развитие и Центрове за специална образователна подкрепа /Помощни училища/.

На територията на община Долна баня няма разкрити Центровете за подкрепа на личностното развитие и Центрове за специална образователна подкрепа /Помощни училища/.

4.1 Социални услуги в подкрепа на личностното развитие на учениците и децата - Центрове за обществена подкрепа, Дневни центрове за деца с увреждания, Центрове за социална интеграция и рехабилитация на деца с увреждания и др. Представяне на извършваните дейности.

В община Долна баня функционират Център за обществена подкрепа (ЦОП) и Център за работа с деца на улицата (ЦРДУ), които осигуряват обща и допълнителна подкрепа за личностното развитие на децата и учениците съгласно ЗСУ, ЗПУО и Наредбата за приобщаващото образование. Дейността им е насочена към превенция на рискове, интеграция в образованието и укрепване на семейството.

Център за обществена подкрепа – град Долна баня предлага програми за превенция, консултиране и подкрепа на деца и семейства в риск. Партньорството с училищата и детската градина подпомага навременното идентифициране на деца в риск и по-добра координация на подкрепата.

Програмите, по които ЦОП реализира дейност, са:

1. „Подкрепа и консултиране на семейства от общността";
2. „Семейства и деца в раздяла, развод и конфликт за родителски права";
3. "Подкрепа на осиновяването";
4. "Работа с деца с поведенчески проблеми и техните семейства";
5. „Превенция на отпадане от училище. Работа с деца отпаднали или в риск от отпадане от училище";
6. „Превенция на ранните бракове";
7. „Превенция на рисково поведение на деца и младежи от общността";
8. „Превенция на изоставянето/разделянето на деца от биологичното им семейство и настаняването им в алтернативна грижа";
9. "Индивидуална и групова работа с деца и младежи настанени в резидентни услуги";
10. "Подкрепа на приемната грижа на местно ниво ";
11. „Работа с деца, жертви на насилие и техните родители";
12. „Ранно детска развитие, семейно консултиране и подкрепа";
13. „Реинтеграция в биологичното семейство на деца, настанени в алтернативна грижа (настанени в резидентни услуги и в приемни семейства);
14. „Трудотерапия";
15. Лятна програма „Твори , играй, мечтай";
16. Програма за обучения: „Личностно развитие на деца (3-6 години), (7-10 години), (11-14 години), (15-18 години)".

Център за работа с деца на улицата – град Долна баня работи с деца, отпаднали или в риск да отпаднат от образованието, в условия на социална маргинализация. Дейностите са насочени към огрaмотяване, развитие на базови и социални умения, здравно образование, професионално ориентиране и подкрепа на семейството. Партньорството с училищата и

детската градина улеснява огрмотяването и връщането на децата в образователната система.

Програмите, по които ЦРДУ реализира дейност, са:

1. „Монтесори метод“ Направления: Развитие на речта; Математика; Заучаване на умения; Сензорно възпитание на децата;
2. “Родна реч за деца на 3 - 4 годишна възраст“;
3. „Програма за развитие на речта и овладяване на езика за деца на 4 - 5 годишна възраст по български език и литература“;
4. „Огрмотяване и подготовка за училище на деца в предучилищна възраст на 6 - 7 години, по български език и литература“
5. „Огрмотяване по български език и литература, за обучение на деца от I до IV клас“;
6. „Професионално ориентиране за деца над 12 години“;
7. „Социална рехабилитация и духовно развитие“;
8. „Здравно образование и култура“;
9. „Управление на конфликти и поведение в конфликтни ситуации“;
10. „Арт- и трудотерапия“;
11. „Превенция на насилието, за потребители и родители“;
12. “Работа със семейството и подкрепящата среда”;
13. Лятна програма „Ние говорим за моето училище“.

Като добри практики могат да се отбележат летните програми на:

- ЦОП - Лятна програма „Твори, играй, мечтай“ - предоставя занимания по интереси, спорт и култура, които подпомагат развитието на социални умения и интеграция на децата в общността. Тя се явява форма на обща подкрепа и показва устойчиво въздействие върху превенцията на рисково поведение през ваканционните периоди.
- ЦРДУ - Лятна програма „Ние говорим за моето училище“ – насочена е основно към деца в предучилищна възраст и бъдещи първокласници, които се нуждаят от допълнителна подкрепа преди постъпване в училище. Чрез игрови и образователни дейности се развиват езикови умения, когнитивни способности и социална готовност, необходими за успешна адаптация и плавен преход в първи клас. Тази практика е особено важна за деца от уязвими групи, тъй като подпомага преодоляване на изоставането, изграждане на увереност и по-лесно включване в образователната система още от началния етап.

4.2. Дейности на неправителствени организации, читалища, спортни клубове в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

Община Долна баня разполага с изграден и функциониращ ***„Спортен комплекс Долна баня"***, където всички жители и гости на общината могат да спортуват и прекарват свободното си време. Комплексът има основно и помощно футболно игрище, писта за бягане, поле за дълъг скок, баскетболно и волейболно игрище, детска площадка и тенис кортове. Освен това има монтирани маси за тенис на маса и фитнес уреди на открито, както и открит плувен басейн. Сформирани са групи по футбол, в които тренират безплатно деца, от различни възрастови групи. Също така са сформирани клуб по бокс и по лека атлетика. Вече няколко години подред през лятната ваканция децата на възраст 7-14 години могат да посещават два пъти седмично безплатна целодневна занималня, ръководена от педагози. Лятната програма цели да ангажира вниманието на децата с образователни, развлекателни, спортни дейности /включително курс по плуване за деца от 3 до 14г./. Тя предлага и еднодневни екскурзии и преходи с цел опознаване природните и културни забележителности в региона, както и възпитаване на обич към природата, опознаване на миналото и традициите още от ранна детска възраст.

На територията на община Долна баня активна дейност с децата развива и ***Народно читалище „Рила-1898".*** То предлага разнообразни занимания, както и възможност на децата и учениците да развиват своите интереси, способности и талант. Посещението е безплатно и по желание на децата. Създадени са и функционират следните дейности:

- Школа по рисуване - 20 деца.
- Театрална школа - 15 деца.
- Школа по пиано.
- Фолклорна танцова формация „Венети" – 35 деца.
- Модерни танци - 10 деца.
- Латиноамерикански танци - 15 деца.
- Детски клуб „Бабо, научи ме!".
- Лятно кино за деца.
- Децата през лятната ваканция посещават библиотеката, където се организира детска читалня.
- Целогодишно се отбелязват годишнини на писатели, поети и видни личности.
- По повод седмицата на четенето децата развиват техниките на четене и се организират образователни и познавателни игри.

- Преди първия учебен ден се организира забавната детска игра: „Открий съкровището”.
- По повод 1-ви юни се организира играта „Забавен многобой”.
- За Великден се провежда работилница за писани яйца.
- В края на годината се провежда и традиционното украсяване на сурвачки, като всяка година желаещите да участват се увеличават. Целта е да се украсят както в миналото с естествени материали: вълна, сушени плодове, пуканки и т.н.

През годината се организират мероприятия за ученици от начален курс за различни годишнини и празници, като се използват интерактивни методи за привличане на тяхното внимание и информираност с изготвяне на витрини, рекламни брошури, четения и прожекции на филми.

IV. SWOT АНАЛИЗ

Силни страни	Слаби страни
• Създадени са условия за удовлетворяване на интересите, желанията и потребностите за личностно развитие на децата и учениците в свободното време; • Подкрепа и развитие на творческите заложби на децата и учениците през свободното им време и участие в културния календар на общината; • Педагогическият състав е с добра квалификация и опит; • Наличие на логопед, психолог и ресурсен учител; • Наличие на кадри, преминали въвеждаща квалификация за работа с деца със СОП, в риск, с проблемно поведение; • Има сформирани Екипи за предоставяне на подкрепа за личностно развитие /ЕПЛР/; • Безплатни учебници и учебни комплекти за всички деца в	• Нисък стандарт за ученик, който в рамките на бюджетната година не се развива и актуализира; • Слаб интерес от развитие и обучение на част от учениците и техните родители; • Недостатъчно средства за стимулиране развитието на творческите заложби на децата и учениците през свободното им време; • Демотивация за учене от ниското заплащане на висококвалифицирания труд; • Неефективност на санкциите, предвидени в ЗПУО за родители, които не осигуряват присъствието на децата си в образователните институции; • Недобро отношение на обществото към образованието и училището като цяло; • Отрицателно влияние на

детската градина и учениците от I до XII клас; • Включване на родителите в съвместни дейности в образователните институции; • Добро институционално взаимодействие; • Осигурени здравословни и безопасни условия за опазване на живота и здравето на участниците в образователния процес; • Добра материална база; • Ангажираност на децата през лятната ваканция.	социалната, информационната и неформалната среда и медии върху възпитанието на учениците и мотивите за учене; • Липса на изградена достъпна архитектурна среда; • Липса на специално оборудване, дидактически материали при евентуално бъдещо наличие на деца с тежки увреждания;
Възможности	**Заплахи**
• Създаване на подходяща образователна среда и оборудване за подкрепа и развиване на способностите и уменията на учениците в съответствие с държавните образователни стандарти; • Изграждане на достъпна архитектурна среда; • Подпомагане на даровити деца; • Повишаване квалификацията на персонала на учебните заведения за работа с деца със СОП, с тежки увреждания, в риск, с проблемно поведение; • Повишаване на възможността за кариерно ориентиране и развитие на учениците; • Осигуряване на специално оборудване, дидактически материали при евентуално наличие на деца с тежки увреждания в бъдеще; • Включване на родителите в инициативите на учебните заведения и подобряване на	• Увеличаване на броя на децата със СОП, в риск, с тежки увреждания; • Намаляване на раждаемостта и следователно намаляване на децата и учениците; • Намаляване на свободното време на децата; • Негативно отношение на обществото към образованието; • Ниска заинтересованост от родителите; • Постоянни и обемни изменения в нормативната уредба; • Недостигащи финансови средства за осигуряване на подходяща образователна среда, съгласно държавните образователни стандарти; • Недостатъчно финансови средства за стимулиране развитието на творческите заложби на децата и учениците.

съвместни дейности с тях; • Стимулиране на раждаемостта; • Засилена психологическа подкрепа;	

V. Обобщения и изводи от анализа

В община Долна баня подкрепата за личностно развитие извежда на преден план сътрудничеството и загрижеността между всички участници в процеса на приобщаващото образование, за да се превърне детската градина/училището в територия с позитивен психоклимат, в среда на взаимно доверие и емоционално благополучие за изява на всяка индивидуалност. Мрежата от образователни институции в общината осигурява достъп до предучилищно и училищно образование за децата и учениците. Предоставят се целогодишно разнообразни дейности за развитие на дарбите и интересите на децата и учениците, които имат традиции и приемственост. Общината и образователните институции прилагат целенасочена политика и междуинституционални механизми за превенция на отпадането на децата и учениците от образователната система, както и за връщането им обратно.

На база на изведената по-горе информация може да се обобщи картината в община Долна баня по следният начин. В трите учебни заведения ДГ „Юрий Гагарин", СУ „Неофит Рилски" и ПГ „Христо Ботев" са обхванатa 701 деца на възраст от 2 до 19 години. Те получават равен достъп до качествено образование, осигурявайки им се подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им, което е в съответствие и с индивидуалните им образователни потребности.

От получените статистически данни може да се обобщи следната информация към 01.10.2025г.: в учебните заведения се обучават 21 деца със СОП, както и 3 деца с тежки увреждания, 2 от които са на индивидуална учебна форма по индивидуален учебен план.

Деца в риск	**Деца със СОП**	**Деца с множество и тежки увреждания**
данни на Отдел „Закрила на детето" – 50 бр.	21	3

В учебните заведения на територията на община Долна баня се прилагат елементи от общата подкрепа за личностно развитие, които представляват базисни грижи за физическото, психичното и социалното благополучие, мотивиращи и развиващи интересите и дейностите на децата и учениците.

Дейностите от общата подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 на ЗПУО, с които не всички учебни заведения могат самостоятелно да се справят и изискват общинско координиране са:

- **кариерно ориентиране** на учениците в училищното образование, включващо взаимнодопълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия, и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда (ЗПУО - чл. 180);
- **грижа за здравето** се осигурява чрез гарантиране на достъп на децата и учениците до медицинско обслужване и програми за здравно образование, както и здравословен начин на живот (ЗПУО - чл. 183), в съответствие с държавният образователен стандарт за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование. Здравето на децата и учениците се наблюдава от медицински специалисти, работещи в разкритите здравни кабинети в ДГ „Ю. Гагарин" и СУ „Н. Рилски".
- **логопедична работа**;
- **поощряване с морални и материални награди на децата и учениците** - морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование могат да се учредяват от Министъра на образованието и науката, Началника на Регионалното управление на образованието, Кмета на общината и Директора на институцията (ЗПУО - чл. 184);
- **ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения** - при работата с учениците институциите в системата на предучилищното и училищното образование основават дейността си на принципа на превенцията на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях, като тези мерки се прилагат към всички ученици в обща класна стая по ред, определен в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Що се отнася до елементите на допълнителната подкрепа за личностно развитие, те са по-специфични и изискват сериозна подготовка и специализация. Поради тази причина те трудно биха могли да се извършват при необходимост самостоятелно от всяко училище, а изискват координирана общинска политика. Такива са:

- **психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания**;
- **осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти**;
- предоставяне на **обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания**.

Сформирани са и Екипи за предоставяне на подкрепа за личностно развитие /ЕПЛР/ на децата и учениците в СУ „Н. Рилски", ПГ „Хр. Ботев" и ДГ „Ю. Гагарин" в съответствие със законовите изисквания, които работят по прилагане на елементи от общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците, съгласно изискванията на закона.

VI. Заключение

В община Долна баня са налице институции, органи и структури, които имат необходимия капацитет и кадрови ресурс за осъществяване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на територията на общината.

Организирането и осигуряването на дейностите за подкрепа на личностното развитие е динамичен процес, който се съобразява с променящите се потребности на образователната система и координира всички участници в нея, с цел обезпечаване на общата подкрепа за личностно развитие, която се осигурява там, където са детето и ученикът - в детската градина и в училищата. Тези институции трябва да отговорят на новите предизвикателства и да предложат нова визия за развитие пред традиционните образователни модели и форми на общуване. Онлайн обучението и работата в електронна среда оказаха и продължават да оказват своето въздействие над децата и учениците. Въздействие, чиито отпечатък и следи ще откриваме в поколението, израснало при необичайните обстоятелства на ковид епидемията.

Акцентът в работата на институциите трябва да е върху развитието на личността на детето и ученика, с неговата автономност и свобода на избор, право на личен стремеж към преуспяване и благоденствие, принадлежност, участие и отговорност към множество общности и групи едновременно. Това би могло да се постигне чрез разчупване на традиционните образователни модели и форми на общуване.

Организирането и осигуряването на дейностите за подкрепа на личностното развитие на територията на община Долна баня е динамичен процес, който подлежи на оптимизиране в съответствие с разпоредбите на ЗПУО, с променящите се потребности на образователната система и на децата като цяло. Това налага координация и ангажираност между всички участници в образователния процес и органи на управление на централно и местно ниво, както и отговорното участие на родителската общност, с цел осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на всяко дете и ученик.

Анализът на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Долна баня, Софийска област е приет с Решение № ….., взето с Протокол № …. от ……..2025 г. на Общински съвет град Долна баня.

Председател на Общински съвет
град Долна баня: /П/

/Лиляна Драганова/